

Література:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 210 2-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 15.02.2023).

2. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n522> (дата звернення: 15.01.2023).

3. Габлей Н. Г. Окремі аспекти застосування до засудженого звільнення від відбування покарання з випробуванням як однієї з форм реалізації кримінальної відповідальності. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 29 / голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна ; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 55–60.

4. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 06 липня 2022 року у кримінальному провадженні № 344/5663/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105107636> (дата звернення: 15.02.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-56>

КОНФЛІКТНІ СТОСУНКИ – ПЕРЕДУМОВА ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СІМЕЙНО-ПОБУТОВІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гаргат-Українчук О. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

м. Івано-Франківськ, Україна

Термін «конфлікт» (від лат. «conflictus») означає зіткнення протилежних сторін, думок, сил [1, с. 453] і вживається у найрізноманітніших галузях знань й життєвої практики. Однак єдиного поняття конфлікту, яке б задовольнило усіх представників наукового знання на сьогодні не сформульовано.

Одним із найрозповсюдженіших видів міжособистісних конфліктів є сімейно-побутові. Сімейно-побутовий конфлікт при тяжких насильницьких злочинах проти особи слід розуміти як гостре зіткнення між членами сім'ї й сімейно-побутового оточення, що виникає на основі протистояння їх протилежних поглядів, інтересів, позицій, потреб, які формуються та усвідомлюються в процесі міжособистісного спілкування, характеризуються прагненням завдати максимальну шкоду шляхом насильницького впливу і супроводжуються негативними емоціями його учасників.

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Президентом України було прийнято указ № 64/2022, затверджений Верховною Радою України, яким в Україні введено воєнний стан [2]. В Україні воєнний стан визначається як особливий правовий режим, що вводиться у разі загрози національній безпеці. В той час як надворі лунають сирени, чути вибухи, постріли, то люди починають впадати в паніку і відчувають сильний стрес. Людина стає невідконтрольною собі і піддається внутрішнім інстинктам. Логічно, що людина починає виплескувати злість на оточуючих, в тому числі на близьких. *В період воєнного стану протиріччя між близькими людьми тільки набрали нових обертів. Виключити виникнення сімейних конфліктів неможливо, і ці конфлікти виникають практично завжди. Просто в одних сім'ях їх вирішують самостійно, а для інших необхідна правова допомога.*

Під об'єктом конфлікту в літературі розуміють матеріальну, соціальну або духовну цінність, на володіння або користування якою зазіхають обидва опоненти [3, с. 23]. Серед найбільш розповсюджених матеріальних об'єктів сімейно-побутових конфліктів в умовах воєнного стану є житлова площа, відсутність роботи, межа земельної ділянки, спільне майно, спадщина, окремі речі, предмети.

До суб'єктивних причин слід відносити негативні емоційно-вольові якості учасників конфлікту, котрі нами вже неодноразово приводилися (запальність, грубість, егоїзм та ін.), а також деформовані потреби й інтереси, асинтонність (нездатність до емоційного співчуття), амбіції тощо [4, с. 170; 5, с. 57].

Варто зауважити, що конфлікт – передумова вчинення насильницьких кримінальних правопорушень у сімейно-побутовій сфері в умовах воєнного стану, зокрема таких як вбивство, нанесення різного ступеня тілесних ушкоджень, зґвалтування тощо. Проте краще знайти шляхи подолання таких конфліктів, попередити вчинення насильницьких кримінальних правопорушень серед близьких людей. **Для конструктивного вирішення сімейних конфліктів найкращою є компромісна поведінка** (бо вона дозволяє враховувати інтереси обох

сторін) і здатність до самоконтролю. У певних ситуаціях доцільними можуть бути й інші поведінкові реакції, але вони не є конструктивними, бо, як правило, ведуть до загострення конфліктної ситуації. Вчинки, особливо постійні, однобічні, призводять до накопичення внутрішнього незадоволення, породжують внутрішній конфлікт і формують позицію жертви.

Література:

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. К. : ТОВ «Вид-во «Юридична думка», 2007. 992 с.

2. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 210 2-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 08.02.2023).

3. Голіна В. В. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська, О. В. Лисосед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Х. : Право, 2014. 513 с.

4. Бабосов Е. М. Конфликтология : учеб. пособие. Мн. : Тетра Системс, 2000. 464 с.

5. Крижна Л. В. Попереження злочинів, що вчиняються у сфері сімейно-побутових відносин : дис... канд. юрид. наук : 12.00.08. К., 2000. 215 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-57>

ФІЗИЧНА ШКОДА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ ТА ПИТАННЯ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВІДШКОДУВАННЯ

Данилова І. О.

аспірант

*Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Усталеною у науці кримінального права є теза, що будь-який суспільно небезпечний наслідок, передбачений конкретною нормою закону про кримінальну відповідальність, є ніщо інше, як настання шкідливих змін в об'єкті кримінально-протиправного посягання [7, с. 79; 9, с. 67; 4, с. 10, 18]. Наведене положення у науці